НАРЕДБА № 1 ОТ 8 ФЕВРУАРИ 2011 Г. ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ, КОИТО МЕДИЦИНСКИТЕ СЕСТРИ, АКУШЕРКИТЕ, АСОЦИИРАНИТЕ МЕДИЦИНСКИ СПЕЦИАЛИСТИ, ЗЪБОТЕХНИЦИТЕ И ЗДРАВНИТЕ АСИСТЕНТИ МОГАТ ДА ИЗВЪРШВАТ ПО НАЗНАЧЕНИЕ ИЛИ САМОСТОЯТЕЛНО (ЗАГЛ. ДОП. - ДВ, БР. 61 ОТ 2022 Г.)

Издадена от министъра на здравеопазването

Обн. ДВ. бр.15 от 18 Февруари 2011г., изм. ДВ. бр.50 от 1 Юли 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.61 от 2 Август 2022г.

Раздел I.
Общи положения

Чл. 1. (Доп. - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) С тази наредба се определят професионалните дейности, които медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти, зъботехниците и здравните асистенти могат да извършват по назначение или самостоятелно.

Чл. 2. (1) Медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти могат да извършват самостоятелно и по назначение от лекар дейности по:

1. предоставяне и събиране на здравна информация;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите;

3. предоставяне на медицински и здравни грижи;

4. рехабилитация;

5. осъществяване на манипулации;

6. оказване на спешна медицинска помощ;

7. разработване на проекти, провеждане на обучение и изследвания в областта на здравните грижи.

(2) (Нова - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) Зъботехниците могат да извършват по назначение на лекар и/или лекар по дентална медицина подготвителни дейности, изработване и възстановяване на медицински изделия.

(3) (Предишна ал 2, изм. - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) Здравните асистенти могат да извършват дейности само по назначение на лекар, медицинска сестра, акушерка, фелдшер и/или лекарски асистент.

Раздел II.
Професионални дейности, които медицинските сестри могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Чл. 3. (1) Професионалните дейности, които медицинската сестра може да извършва самостоятелно, са:

1. предоставяне и събиране на здравна информация, включваща:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;

б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания и манипулации;

д) водене на медицинска документация;

е) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността ѝ;

ж) даване на указания на пациента при необходимост от вземане на материал за медико-биологични анализи;

з) проследяване и регистриране на лабораторни изследвания, манипулации и здравни грижи;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включващи:

а) промоция, профилактика и консултиране на лицата за социално-значими заболявания;

б) оказване на грижи за психичното, физическото и социалното здраве на лицата;

в) извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве:

аа) превенция и профилактика на сексуално предавани инфекции, ХИВ и СПИН, токсикоманиите, алкохолизма, тютюнопушенето, насилието, трудовите и битовите злополуки;

бб) оценка на здравни проблеми и съветване на лица с повишен здравен риск;

вв) превенция на злокачествени заболявания на репродуктивната система;

г) осъществяване на оценка на здравни потребности и рискови фактори за здравето;

д) консултиране по въпросите на семейното планиране, сексуалното и репродуктивното здраве;

е) информиране при безплодие;

ж) промоция на кърменето;

з) оказване на психологична помощ на пациентите и семейството;

и) предоставяне на съвети за хигиена и хранене;

к) консултиране за отглеждане на новородено, включително за хранене, хигиена, имунизации;

л) консултиране за хигиена и предпазване от развитието на декубитуси при рискови за това пациенти;

м) обучение на жените за самоизследване на млечни жлези;

н) разпознаване на белези на насилие или изоставяне и предприемане на действия за уведомяване на съответните компетентни власти;

3. медицински и здравни грижи и дейности, включващи:

а) извършване на общ и специален тоалет;

б) подпомагане на дишането;

в) подпомагане при хранене и приемане на течности;

г) подпомагане на отделянето;

д) подпомагане на движението;

е) подпомагане при сън и почивка;

ж) подпомагане при обличане и събличане;

з) участие при поддържане на оптимална температура;

и) подпомагане при избягване на опасности;

к) дейности съобразно националните здравни програми;

л) предоперативни и следоперативни грижи за пациенти;

м) измерване, регистрация и оценяване на витални показатели;

н) разпознаване индикациите на застрашаващи живота състояния и предприемане на своевременни действия;

о) съставяне план за сестрински грижи;

п) предпазване, възстановяване, поддържане и подобряване здравето на лицата при съобразяване с психологическите, физическите, социалните, икономическите, културните и етническите особености на пациента;

р) изписване в лекарствен лист на предписаните от лекар лекарствени продукти и санитарно-хигиенни материали;

с) организиране и съблюдаване на правилното транспортиране, съхраняване и срок на годност на лекарствените продукти и материалите;

т) организиране, провеждане и контрол на дейностите по дезинфекция и стерилизация;

у) участие в организацията на профилактиката, контрола и епидемиологичния надзор на инфекции, свързани с медицинското обслужване;

4. ресоциализация, реадаптация и рехабилитация, включващи:

а) извършване на психосоциална рехабилитация на пациенти със социалнозначими заболявания;

б) организиране и провеждане на общоукрепващи, мобилизационни и закалителни процедури;

в) ранна рехабилитация на хоспитализирани пациенти;

г) обучение в ползване на помощни средства, приспособления и съоръжения за придвижване;

д) подпомагане укрепването, адаптирането и връщането на лицата в семейството и социалната среда;

е) съдействие за адаптирането на обществото към лицето;

5. манипулации, включващи:

а) извършване на инжекции - подкожни, мускулни, венозни, вътрекожни;

б) осигуряване на продължителен венозен достъп;

в) извършване на венозна пункция и вземане на кръв;

г) инстилиране на лекарствени продукти през катетър (сонда), дренаж;

д) извършване на венозна инфузия;

е) извършване на скарификационни тестове;

ж) извършване на очистителна и лечебна клизма;

з) въвеждане, поддържане проходимостта и смяна на уретрален катетър при жена;

и) поддържане проходимостта на уретрален катетър при мъже;

к) извършване на септични и асептични превръзки;

л) парентерално въвеждане на лекарствени продукти и инфузионни разтвори;

м) извършване на влагалищна промивка;

н) извършване на тоалет на външни полови органи;

о) поставяне на интравагинални лекарствени продукти;

п) сваляне на конци и дренажи от оперативни рани;

р) отстраняване на шина;

с) извършване на промивка на конюнктивален сак;

т) извършване на стомашна промивка;

у) извършване на електрокардиография;

6. оказване на спешни, хуманитарни и други дейности, включващи:

а) участие в дейности при бедствени ситуации;

б) участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ;

в) извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;

г) извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб, поставяне на шийна яка;

д) механична хемостаза и/или локално прилагане на хемостатични лекарствени продукти;

е) осигуряване и поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;

ж) извършване на първична реанимация - непряк сърдечен масаж и изкуствена вентилация;

з) поддържане на жизнените функции на пациента при състояния, застрашаващи живота по време на транспортиране;

7. провеждане на обучение и изследвания в областта на здравните грижи:

а) участие в практическото обучение на студенти и стажанти по специалностите от направление "Здравни грижи";

б) участие в изследвания в областта на сестринските грижи;

в) участие в обучението на лица в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве;

г) обучаване, профилактика и възпитание на пациента и близките му;

д) изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността.

(2) Професионалните дейности по ал. 1 могат да се извършват от медицинската сестра както самостоятелно, така и по лекарско назначение.

Чл. 4. Професионалните дейности, които медицинската сестра извършва по лекарско назначение, са:

1. асистиране на лекар при извършване на манипулации и интервенции;

2. подготвяне и извършване на преливане на кръв или на други продукти с биологичен произход;

3. провеждане на назначено от лекар лечение;

4. подготвяне и при необходимост подпомагане на пациента при извършване на медико-диагностични манипулации;

5. извършване и наблюдение на проби за чувствителност;

6. поставяне и сваляне катетър или перфузионна игла в повърхностна вена;

7. наблюдение на поставени от лекар централни венозни катетри и имплантирани системи за съдов достъп, поставени от лекар;

8. разпределяне и даване на пациент на лекарствени продукти;

9. осъществяване на грижи за новородени в кувьоз;

10. наблюдение на хранителния режим на кърмаче;

11. осъществяване и наблюдение на специфични превръзки;

12. подготвяне за и сваляне на конци, дренове и сонди;

13. обработване и наблюдение на рани, фистули и стоми;

14. полагане на грижи и наблюдение на пластика;

15. осъществяване на грижи и наблюдение на интубиран или трахеостомиран пациент, като първата смяна на канюлата на трахеостомата се извършва от лекар;

16. поставяне на назогастрална сонда.

Раздел III.
Професионални дейности, които акушерките могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Чл. 5. (1) Професионалните дейности, които акушерката може да извършва самостоятелно, са:

1. предоставяне и събиране на здравна информация, включваща:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;

б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) предоставяне на подходяща информация и консултиране по въпросите на семейното планиране;

д) информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания и манипулации;

е) водене на медицинска документация;

ж) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността ѝ;

з) даване на указания на пациента за вземане на материал за медико-биологични анализи;

и) проследяване и регистрация на лабораторни изследвания, манипулации и здравни грижи;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включваща:

а) промоция, профилактика и консултиране за социалнозначимите заболявания;

б) оказване на грижи за психичното, физическото и социалното здраве на жените;

в) извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве:

аа) даване на съвети за хигиена и хранене на бременни, жени в пуерпералния период и гинекологично болни;

бб) консултиране за хигиена и предпазване от развитието на декубитуси при рискови за това пациенти;

г) превенция и профилактика на сексуално предавани инфекции, ХИВ и СПИН, токсикоманиите, алкохолизма, тютюнопушенето, насилието, трудовите и битовите злополуки;

д) оценка на рискови фактори за здравето;

е) консултиране по въпросите на семейното планиране, сексуалното и репродуктивното здраве;

ж) информиране при безплодие;

з) промоция на кърменето;

и) индентифициране на здравни проблеми и съвети на лица с повишен здравен риск;

к) оказване на психологична помощ на пациента и семейството;

л) превенция на злокачествени заболявания на репродуктивната система;

м) консултиране за отглеждане на новородено, включително за хранене, хигиена, имунизации;

н) обучение на жени за самоизследване на млечни жлези;

о) изготвяне на програма за подготовка на бъдещи родители;

3. медицински и здравни грижи, включващи:

а) диагностициране на бременност;

б) проследяване на нормална бременност:

аа) антропометрия;

бб) аускултация на детски сърдечни тонове с акушерска слушалка или ултразвуков апарат;

вв) акушерска мензурация, включително външна пелвиметрия;

гг) външно акушерско изследване;

дд) извършване на кардиотокографски запис;

в) проследяване на общото състояние на бременна жена, включително регистриране на пулс, дишане и артериално кръвно налягане, както и интерпретация на резултатите;

г) интерпретация на резултатите от клинико-лабораторни изследвания при нормална бременност при наблюдение в извънболничната помощ;

д) назначаване на прегледи за ранна диагноза на рискова бременност в извънболничната помощ;

е) грижи за майката и за новородени деца до 45-ия ден след раждането;

ж) извършване на тоалет на новороденото;

з) обучение в техника на кърмене и поддържане на лактацията;

и) провеждане на пробно кърмене;

к) назначаване и проследяване провеждането на хигиенно-диетичен режим;

л) обработка на пъпния остатък;

м) назначаване на необходимите прегледи за ранна диагноза при новородени с проблем в извънболничната помощ;

н) полагане на грижи и наблюдение в пуерперия, включително преглед за инволюцията;

о) предоперативни и следоперативни грижи за жената;

п) извършване на наблюдение и манипулации на родилката в периода на разширение на маточната шийка;

р) водене на нормално раждане при главично предлежание на плода, включително и извършване на епизиотомия в присъствието на лекар;

с) наблюдение на майката и детето непосредствено след раждането и диагностициране на проблеми, изискващи лекарска намеса;

т) вземане на материал за микробиологично изследване;

у) откриване при майката и/или детето на признаци за аномалии, които изискват специализирана намеса и оказване на помощ на специалиста в случай на интервенция;

ф) обработка на оперативни рани и рани на външни полови органи;

х) обработка на декубитални рани;

ц) отстраняване на чуждо тяло от влагалище в извънболничната помощ;

ч) насочване за експертиза на временна неработоспособност;

ш) дейности съобразно националните здравни програми;

щ) участие в организацията на профилактиката, контрола и епидемиологичния надзор на инфекции, свързани с медицинското обслужване;

ю) изписване в лекарствен лист на предписаните от лекар лекарствени продукти и санитарно-хигиенни материали;

4. рехабилитация, включваща:

а) извършване на психо-социална рехабилитация на пациенти със социалнозначими заболявания;

б) организиране и провеждане на общоукрепваща гимнастика;

в) ранна рехабилитация на хоспитализирани пациенти;

5. манипулации, включващи:

а) извършване на инжекции - подкожни, мускулни и венозни;

б) осигуряване на продължителен венозен достъп;

в) извършване на венозна пункция и вземане на кръв;

г) инстилиране на лекарствени продукти през катетър (сонда), дренаж;

д) извършване на венозна инфузия;

е) извършване на очистителна и лечебна клизма;

ж) въвеждане, поддържане проходимостта и смяна на уретрален катетър при жена;

з) извършване на септични и асептични превръзки;

и) парентерално въвеждане на лекарствени продукти и инфузионни разтвори;

к) извършване на влагалищна промивка;

л) извършване на тоалет на външни полови органи;

м) поставяне на интравагинални лекарствени форми;

н) сваляне на конци и дренажи от оперативни рани;

о) отстраняване на шина;

п) извършване на промивка на конюнктивален сак;

р) извършване на стомашна промивка;

с) извършване на общ и специален тоалет;

т) измерване, регистрация и оценяване на витални показатели;

6. оказване на спешни, хуманитарни и други дейности, включващи:

а) предприемане в спешни случаи и в отсъствие на лекар на мерки за изваждане на плацентата, последвана от мануална ревизия на матката;

б) участие в дейности при бедствени ситуации;

в) участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ;

г) извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;

д) извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб, поставяне на шийна яка;

е) механична хемостаза и/или локално прилагане на хемостатични лекарствени продукти;

ж) осигуряване и поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;

з) извършване на първична реанимация - непряк сърдечен масаж и изкуствена вентилация;

и) поддържане на жизнените функции при състояния, застрашаващи живота на майката и новороденото по време на транспортиране;

7. провеждане на обучение и изследвания:

а) участие в практическото обучение на студенти и стажанти по специалностите от направление "Здравни грижи";

б) участие в изследвания в областта на акушерските грижи;

в) участие в обучението на лица в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве;

г) обучение, профилактика и възпитание на жената и близките й;

д) участие в научни изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността.

(2) Професионалните дейности по ал. 1 могат да се извършват от акушерката както самостоятелно, така и по лекарско назначение.

Чл. 6. Професионалните дейности, които акушерката може да извършва по лекарско назначение, са:

1. асистиране на лекар при извършване на манипулации и интервенции;

2. подготовка и извършване на преливане на кръв или на други продукти с биологичен произход;

3. провеждане на назначено от лекар лечение;

4. подготвяне и при необходимост подпомагане на пациентката при извършване на медико-диагностични манипулации;

5. извършване и наблюдение на проби за чувствителност;

6. поставяне и сваляне на катетър или перфузионна игла в повърхностна вена;

7. наблюдение на поставени от лекар централни венозни катетри и имплантирани системи за съдов достъп, поставени от лекар;

8. разпределяне и даване на лекарствени продукти на пациентите;

9. осъществяване на грижи за новородени в кувьоз;

10. наблюдение на хранителния режим на кърмаче;

11. осъществяване и наблюдение на специфични превръзки;

12. подготвяне и сваляне на конци, дренове и сонди;

13. обработване и наблюдение на рани, фистули и стоми;

14. полагане на грижи и наблюдение на влагалищна пластика;

15. осъществяване на грижи и наблюдение на интубирана или трахеостомирана жена, като първата смяна на канюлата на трахеостомата се извършва от лекар;

16. поставяне на назогастрална сонда.

Раздел IV.
Професионални дейности, които фелдшерите могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Чл. 7. (1) Професионалните дейности, които фелдшерът може да извършва самостоятелно, са:

1. предоставяне и събиране на здравна информация, включваща:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;

б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания, манипулации;

д) водене на медицинска документация;

е) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността;

ж) даване на указания на пациента при необходимост от вземане на материал за медико-биологични анализи;

з) (доп. - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) проследяване и регистрация на лабораторни и инструментални изследвания, манипулации и медицински грижи;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включващи:

а) промоция, профилактика и консултиране за социалнозначимите заболявания;

б) оказване на грижи за психичното, физическото и социалното здраве на лицата;

в) (доп. - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве и храненето, включваща:

аа) съветване за хигиена и хранене на бременни, жени в пуерпералния период и гинекологично болни;

бб) консултиране по въпросите на семейното планиране, сексуалното и репродуктивно здраве;

вв) информиране при безплодие;

гг) промоция на кърменето;

г) превенция и профилактика на сексуално предавани инфекции, ХИВ и СПИН, токсикоманиите, алкохолизма, тютюнопушенето, насилието, трудовите и битовите злополуки;

д) извършване на оценка на рискови фактори за здравето;

е) индентифициране на здравни проблеми и съвети на лица с повишен медицински риск;

ж) (доп. - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) оказване на психологична помощ на пациента и семейството му;

з) превенция на злокачествени заболявания на репродуктивната система;

и) консултиране за отглеждане на новороденото, включително за хранене, хигиена, имунизации;

к) обучение за самоизследване на млечни жлези;

л) консултиране за хигиена и предпазване от развитието на декубитуси при рискови за това пациенти;

3. медицински дейности и здравни грижи, включващи:

а) (изм. - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) подготовка и извършване на долекарски медицински преглед в лечебно заведение за извънболнична помощ, в център за спешна медицинска помощ, както и в местата за лишаване от свобода и системата на Министерството на вътрешните работи, в случаите, когато пациентът не може да бъде прегледан от лекар, чрез снемане на анамнеза, статус (чрез физикални методи на изследване - оглед, палпация, перкусия и аускултация), поставяне на предварителна (работна) диагноза на база симптоматиката, обективното състояние и лабораторните изследвания на болния; не се допуска самостоятелен преглед и назначение на лечение на деца до 3-годишна възраст освен при състояния, пряко застрашаващи живота на детето;

б) (изм. - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) предписване на разрешени за употреба в страната лекарствени продукти и издаване на рецепти по реда на наредбата по чл. 221, ал. 1 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина;

в) наблюдение и регистриране на динамиката в развитието на болестния процес;

г) измерване и регистриране на пулс, кръвно налягане, дишане, температура, диуреза, електрокардиография;

д) извършване на общ и специален тоалет;

е) подпомагане на дишането;

ж) подпомагане при хранене и приемане на течности;

з) подпомагане на отделянето;

и) подпомагане на движението;

к) подпомагане при сън и почивка;

л) подпомагане при обличане и събличане;

м) участие при поддържане на оптимална температура;

н) подпомагане при поддържане на тялото чисто;

о) подпомагане при избягване на опасности;

п) осъществяване на предоперативни и следоперативни грижи за пациенти;

р) извършване на дейности съобразно национални здравни програми;

с) участие в организацията на профилактиката, контрола и епидемиологичния надзор на инфекции, свързани с медицинското обслужване;

т) (нова - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) интерпретиране на рутинни изследвания - изследване на урина: pH, белтък, глюкоза, кетонни тела, уробилиноген, билирубин, кръв и ориентировъчно изследване на "седимент"; кръвна картина: хемоглобин, хематокрит, еритроцити,

левкоцити и тромбоцити, СУЕ; клинично-химични изследвания: глюкоза, креатинин, урея, общ билирубин, глюкурониран (директен) билирубин, АсАТ, АлАТ, пикочна киселина, холестерол, триглицериди;изпражнения: окултни кръвоизливи;

у) (нова - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) разпознаване на промени в електрокардиограмата, налагащи оказване на спешна медицинска помощ;

4. ресоциализация, реадаптация и рехабилитация на пациента, включващи:

а) извършване на психо-социална рехабилитация на пациенти със социалнозначими заболявания;

б) общоукрепваща гимнастика;

в) ранна рехабилитация на хоспитализирани пациенти;

5. манипулации, включващи:

а) извършване на инжекции - подкожни, мускулни и венозни;

б) осигуряване на продължителен венозен достъп;

в) извършване на венозна пункция и вземане на кръв;

г) инстилиране на лекарствени продукти през катетър (сонда), дренаж;

д) извършване на венозна инфузия;

е) извършване на очистителна и лечебна клизма;

ж) (доп. - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) въвеждане и поддържане проходимостта на уретрален катетър при мъж и жена;

з) (зал. - ДВ, бр. 50 от 2011 г.)

и) обработка на рана;

к) парентерално въвеждане на лекарствени продукти и инфузионни разтвори;

л) извършване на влагалищна промивка;

м) извършване на тоалет на външни полови органи;

н) поставяне на интравагинални лекарствени продукти;

о) сваляне на конци и дренажи и поставяне на превръзки на рани;

п) отстраняване на шина;

р) извършване на промивка на конюнктивален сак;

с) извършване на стомашна промивка;

т) поставяне на назогастрална сонда;

у) извършване на асептични и септични превръзки;

ф) извършване на предна носна тампонада;

х) извършване на електрокардиография;

ц) местна аналгезия и хирургичен шев на меки тъкани;

ч) инцизия на фурункул и карбункул;

6. оказване на спешни, хуманитарни и други дейности, включващи:

а) участие в дейности при бедствени ситуации;

б) участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ;

в) извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;

г) (изм. - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) оказване на спешна медицинска помощ на пострадалия в отсъствието на лекаря;

д) извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб, поставяне на шийна яка;

е) извършване на механична хемостаза и/или локално прилагане на хемостатични лекарствени продукти;

ж) осигуряване и поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;

з) (изм. - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) извършване на първична реанимация - непряк сърдечен масаж, дефибрилация и изкуствена вентилация;

и) поддържане на жизнените функции на пациента при състояния, застрашаващи живота по време на транспортиране;

к) (нова - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) оказване на помощ при раждане до идването на лекар или акушерка;

л) (нова - ДВ, бр. 50 от 2011 г.) изписване, извършване на инфузионна терапия, прилагане на антиаритмични, кардиотропни лекарствени продукти и кортикостероиди при състояния, налагащи оказване на спешна медицинска помощ;

7. провеждане на обучение и изследвания, включващи:

а) участие в обучението на лица в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве;

б) провеждане на обучение, профилактика и възпитание на пациента и близките му;

в) изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността.

(2) Професионалните дейности по ал. 1 могат да се извършват от фелдшера както самостоятелно, така и по лекарско назначение.

Чл. 8. Професионалните дейности, които фелдшерът може да извършва по лекарско назначение, са:

1. подготовка и извършване на преливане на кръв или на други продукти с биологичен произход;

2. провеждане на назначено от лекар лечение;

3. подготвяне и при необходимост подпомагане на пациента при извършване на медико-диагностични манипулации;

4. извършване и наблюдение на проби за чувствителност;

5. поставяне и сваляне на катетър или перфузионна игла в повърхностна вена;

6. наблюдение на поставени от лекар централни венозни катетри и имплантирани системи за съдов достъп, поставени от лекар;

7. разпределяне и даване на лекарствени продукти на пациентите;

8. наблюдение на хранителния режим на кърмаче;

9. осъществяване и наблюдение на специфични превръзки;

10. подготвяне и сваляне на конци, дренове и сонди;

11. поставяне на катетър за вземане на стерилна урина, промивка, впръскване на лекарствени продукти в пикочния мехур;

12. обработване и наблюдение на рани, фистули и стоми;

13. полагане на грижи и наблюдение на влагалищна пластика;

14. осъществяване на грижи и наблюдение на интубиран или трахеостомиран пациент, като първата смяна на канюлата на трахеостомата се извършва от лекар.

Раздел V.
Професионални дейности, които медицинските лаборанти могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Чл. 9. (1) Професионални дейности, които медицинският лаборант може да извършва самостоятелно, са:

1. предоставяне на здравна информация, включващо:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;

б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания, манипулации;

д) водене на медицинска документация;

е) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността;

ж) проследяване и регистрация на лабораторни изследвания;

з) регулиране на потока от пациенти;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включващи:

а) дейности за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд;

б) извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве;

в) превенцията и профилактиката на ХИВ и СПИН, хепатит и др.;

г) оценяване на рискови фактори за здравето;

д) оказване на психологична помощ на пациента и семейството;

е) даване на указания на пациента за вземане на материал за медико-биологични анализи;

3. медицински и здравни грижи, включващи:

а) организиране на работния процес;

б) извършване на изследвания по установените медицински стандарти;

в) работа със специфична апаратура;

г) приготвяне на реактиви и тяхното съхранение;

4. извършване на психо-социална рехабилитация на пациенти със социалнозначими заболявания;

5. манипулации, включващи:

а) вземане на периферна кръв;

б) изследване на биологични течности и материали;

в) извършване на венозна пункция и вземане на кръв;

г) извършване на инжекции - подкожни, мускулни и венозни;

6. оказване на спешни, хуманитарни и други дейности, включващи:

а) участие в дейности при бедствени ситуации;

б) участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ;

в) извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;

г) оказване на първа медицинска помощ на пострадалия в отсъствието на лекар;

д) извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб;

е) прилагане на методи за механична хемостаза;

ж) поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;

з) извършване на първична реанимация - непряк сърдечен масаж и изкуствено дишане;

7. провеждане на обучение и изследвания, включващи:

а) участие в научни изследвания в областта на здравните грижи;

б) участие в обучението на лица в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве;

в) обучение, профилактика и здравно възпитание на пациента и близките му;

г) участие в изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността;

д) участие в научни и експериментални дейности и разработване на проекти.

(2) Дейностите по ал. 1 могат да се извършват от медицинския лаборант както самостоятелно, така и по лекарско назначение.

Чл. 10. Професионалните дейности, които медицинският лаборант извършва по лекарско назначение, са:

1. извършване на клинични лабораторни изследвания на субстрати, ензими, електролити;

2. извършване на хематологични изследвания;

3. извършване на клинико-химични изследвания;

4. извършване на имунологични изследвания;

5. извършване на изследвания на хормони, туморни маркери и лекарствено мониториране;

6. извършване на изследване параметрите на алкално-киселинното равновесие;

7. извършване на изследване на показателите за хемостаза;

8. извършване на уринен анализ - всички параметри;

9. изследване на ликвор;

10. изследване на пунктати и конкременти;

11. извършване на микробиологични и вирусологични изследвания;

12. извършване на бактериологични изследвания;

13. извършване на серологични изследвания;

14. вземане на проби от външната среда и хранителни боксове, храни, води, въздух, козметика.

Раздел VI.
Професионални дейности, които рентгеновите лаборанти могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Чл. 11. (1) Професионалните дейности, които рентгеновият лаборант може да извършва самостоятелно, са:

1. предоставяне и събиране на здравна информация, включващи:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;

б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания, манипулации;

д) водене на медицинска документация;

е) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността;

ж) регулиране на потока от пациенти;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включващи;

а) дейности за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд;

б) извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве;

в) извършване на оценка на рискови фактори за здравето;

г) оказване на психологична помощ на пациента и семейството;

3. медицински и здравни грижи, включващи:

а) извършване на конвенционални рентгенографии;

б) извършване на мамографии;

в) извършване на класически томографии;

г) извършване на рентгенографии в операционни зали;

д) извършване на рентгенографии в шокова зала;

е) извършване на рентгенографии с мобилни рентгенови уредби;

ж) участие в извършването на компютър-томографско изследване;

з) участие в извършването на магнитнорезонансно изследване;

и) участие в извършването на лъчетерапевтични процедури;

к) участие в извършването на нуклеарномедицинско изследване;

4. извършване на психо-социална рехабилитация на пациенти със социалнозначими заболявания;

5. извършване на венозни инжекции;

6. оказване на спешни, хуманитарни и други дейности, включващи:

а) участие в дейности при бедствени ситуации;

б) участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ;

в) извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;

г) оказване на първа медицинска помощ на пострадалия в отсъствието на лекар;

д) извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб;

е) прилагане на методи за механична хемостаза;

ж) поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;

з) извършване на първична реанимация - непряк сърдечен масаж и изкуствено дишане;

7. провеждане на обучение и изследвания, включващи:

а) участие в изследвания в областта на здравните грижи;

б) участие в обучението на лица в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве;

в) обучение, профилактика и възпитание на пациента и близките му;

г) участие в изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността;

д) участие в научни и експериментални дейности и разработване на проекти.

(2) Професионалните дейности по ал. 1 могат да се извършват от рентгеновия лаборант както самостоятелно, така и по лекарско назначение.

Чл. 12. Професионални дейности, които рентгеновият лаборант извършва по лекарско назначение:

1. асистиране на лекаря при контрастни рентгенови изследвания;

2. асистиране на лекаря при интервенционални изследвания.

Раздел VII.
Професионални дейности, които рехабилитаторите могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Чл. 13. (1) Професионалните дейности, които рехабилитаторът може да извършва самостоятелно, са:

1. предоставяне и събиране на здравна информация, включващи:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;

б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания, манипулации;

д) водене на медицинска документация;

е) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността;

ж) регулиране на потока от пациенти;

з) отразяване в процедурната карта изпълнените за деня назначения;

и) информиране на лекуващия лекар за появата на абнормни или нежелани реакции;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включващи;

а) стимулиране на общата реактивност и закаляване на организма в рамките на провежданите профилактични и рекреационни мероприятия;

б) подпомагане на медико-биологичното възстановяване и профилактика на усложненията;

в) осигуряване на максимално функционално възстановяване и ефективна ресоциализация;

г) поддържане на функционалното състояние и ограничаване на патологични последствия;

д) участие в изготвянето на медицинската експертиза за разрешаване на професионалните и социалните проблеми на застрашените от инвалидизиране лица;

3. медицински и здравни грижи, включващи:

а) извършване на мануално мускулно тестуване;

б) извършване на инхалационни процедури;

в) извършване на терапевтични процедури: електролечение, светлолечение, инхалационно лечение, кинезитерапия, лечебен масаж - класически и специализиран, екстензионно лечение, суспенсотерапия, рефлекторна кинезитерапия;

г) извършване на термолечение - топлолечение, криотерапия, хидротерапия;

д) извършване на балнеолечебни процедури - вътрешно приложение, ирригационни процедури, водолечебни процедури, парни процедури, калолечебни процедури;

4. рехабилитация, включваща:

а) прилагане на помощни средства за позиционно лечение и за придвижване;

б) прилагане на ранна рехабилитация на хоспитализирани пациенти;

в) обучение на пациентите в ползване на помощни средства за придвижване;

г) подпомагане укрепването, адаптирането и връщането на лицата в семейството и социалната среда;

д) оказване на съдействие за адаптирането на обществото към индивида;

5. оказване на спешни, хуманитарни и други дейности, включващи:

а) участие в дейности при бедствени ситуации;

б) участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ;

в) извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;

г) оказване на първа медицинска помощ на пострадалия в отсъствието на лекар;

д) извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб;

е) прилагане на методи за механична хемостаза;

ж) поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;

з) извършване на първична реанимация - непряк сърдечен масаж и изкуствено дишане;

6. провеждане на обучение и изследвания, включващи:

а) участие в изследвания в областта на здравните грижи;

б) участие в обучението на лица в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве;

в) обучение, профилактика и възпитание на пациента и близките му;

г) участие в изследвания в областта на епидемиологията, ергономията, хигиената и безопасността;

д) участие в научни и експериментални дейности и разработване на проекти.

(2) Дейностите по ал. 1 могат да се извършват от рехабилитатора както самостоятелно, така и по лекарско назначение.

Чл. 14. Професионалните дейности, които рехабилитаторът извършва по лекарско назначение, са:

1. извършване на електро-светлолечебни процедури по общоприети методики, назначената активна и пасивна кинезитерапия; функционални измервания; водоструйни процедури и подводна кинезитерапия при амбулаторно и стационарно болни, в дозировка и последователност според изписаната от лекаря специалист рехабилитационна програма;

2. прилагане на терапевтични схеми при социалнозначими заболявания: неврологични, ортопедични и травматологични заболявания, при обездвижени болни;

3. извършване на лекарствена електрофореза с галваничен ток;

4. извършване на фонофореза;

5. провеждане на инхалация с лекарствени и солеви разтвори, минерални води и пр. аерозоли; електроаерозоли; лекарствени вани;

6. извършване на масаж с лекарствени унгвенти и лосиони;

7. извършване на криопроцедури с лекарствени разтвори;

8. налагане на компреси с добавка на лекарствени продукти;

9. провеждане на процедури с няколко фактора.

Раздел VIII.
Професионални дейности, които масажистите (с увредено зрение) могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар (Загл. доп. - ДВ, бр. 61 от 2022 г.)

Раздел VIII.
Професионални дейности, които масажистите могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Чл. 15. (1) (Доп. - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) Професионалните дейности, които масажистът (с увредено зрение) може да извършва самостоятелно, са:

1. предоставяне на здравна информация, включваща:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;

б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение или рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания, манипулации;

д) водене на медицинска документация;

е) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността;

ж) регулиране на потока от пациенти;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включващи;

а) стимулиране на общата реактивност и закаляване на организма в рамките на провежданите профилактични и рекреационни мероприятия;

б) подпомагане на медико-биологичното възстановяване и профилактика на усложненията;

в) осигуряване на максимално функционално възстановяване и ефективна ресоциализация;

г) поддържане на функционалното състояние и ограничаване на патологични последствия;

д) участие в изготвянето на медицинската експертиза за разрешаване на професионалните и социалните проблеми на застрашените от инвалидизиране лица;

3. медицински и здравни грижи и дейности, включващи:

а) извършване на мануално мускулно тестване;

б) извършване на инхалационни процедури;

в) участие в провеждането на терапевтични процедури: електролечение, светлолечение, инхалационно лечение, кинезитерапия, лечебен масаж - класически и специализиран, екстензионно лечение, суспенсотерапия, рефлекторна кинезитерапия;

г) участие в извършването на термолечение - топлолечение, криотерапия, хидротерапия;

д) участие в прилагането на балнеолечебни процедури - вътрешно прилагане, ирригационни процедури, външно прилагане, водолечебни процедури, парни процедури;

е) участие в извършването на терапевтични процедури: електролечение, светлолечение, инхалационно лечение, кинезитерапия, лечебен масаж - класически и специализиран: релаксиращ, стимулиращ (тонизиращ), профилактичен, оттичащ, профилактичен или лечебен, при хипостатични явления, лимфен дренаж, специализирани масажни прийоми, рефлекторна кинезитерапия;

4. организиране и провеждане на общоукрепваща гимнастика.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) Дейностите по ал. 1 могат да се извършват от масажиста (с увредено зрение) както самостоятелно, така и по лекарско назначение.

Чл. 16. (Доп. - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) Професионалните дейности, които масажистът (с увредено зрение) извършва по лекарско назначение, са:

1. извършване на психо-социална рехабилитация на пациенти със социалнозначими заболявания;

2. провеждане на ранна рехабилитация на хоспитализирани пациенти;

3. прилагане на помощни средства за позиционно лечение и за придвижване.

Раздел IX.
Професионални дейности, които ортопедичните техници могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар

Чл. 17. (1) Професионалните дейности, които ортопедичният техник може да извършва самостоятелно, са:

1. предоставяне и събиране на здравна информация, включващи:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на структурата, в която работят;

б) запознаване на пациента със съдържанието на продуктовия пакет на структурата, в която работят;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) информиране с цел получаване на информирано съгласие при извършване на специфичните дейности, изследвания и манипулации;

д) водене на медицинска документация;

е) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността му.

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включващи:

а) консултиране в рамките на своята компетентност за заболявания, свързани с опорно-двигателния апарат;

б) извършване на оценка на рискови фактори за здравето;

в) идентифициране на здравни проблеми;

г) оказване на психологична помощ на пациента и семейството;

д) прилагане на правилата по техника на безопасност на труда и противопожарна охрана;

3. рехабилитация, включваща:

а) извършване на психо-социална рехабилитация на пациенти с ортопедични заболявания;

б) участие в обучението за ползване и ходене с помощни средства;

в) изработване на помощни средства за позиционно лечение и за придвижване;

4. манипулации, включващи:

а) осъществяване на антропометрични измервания и ъглометрия;

б) извършване на ръчна обработка на гипсови модели;

в) извършване на ръчно и машинно обработване на пластмасови изделия от листов и отливен материал;

г) ръчно и машинно обработване на модули от метал за ортези и протези;

д) обработване на текстилни материали, кожа и гума;

е) сглобяване на медицински изделия;

ж) извършване на статична и динамична центровка;

з) козметично оформяне на медицинските изделия;

5. оказване на хуманитарни и други дейности, включващи:

а) участие в дейности при бедствени ситуации;

б) участие в дейности по оказване на хуманитарна помощ;

6. провеждане на обучение и изследвания, включващи:

а) обучение и профилактика на пациента и близките в областта на заболяванията на опорно-двигателния апарат;

б) участие в изследвания в областта на ергономията, хигиената и безопасността.

(2) Професионалните дейности по ал. 1 могат да се извършват от ортопедичния техник както самостоятелно, така и по лекарско назначение.

Чл. 18. Професионалните дейности, които ортопедичният техник извършва по лекарско назначение, са:

1. изработване на медицински изделия по назначение на лекар;

2. подготвяне и при необходимост подпомагане на пациента при извършване на медико-диагностични манипулации.

Раздел IX "а".
Професионални дейности, които лекарските асистенти могат да извършват самостоятелно или по назначение от лекар (Нов - ДВ, бр. 61 от 2022 г.)

Чл. 18а. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) (1) Професионалните дейности, които лекарският асистент може да извършва самостоятелно в спешната и първичната медицинска помощ, са:

1. предоставяне и събиране на здравна информация, включващо:

а) запознаване на пациента със структурата, организацията и работния график на лечебното заведение;

б) запознаване на пациента с дейностите по промоция, профилактика, превенция, диагностика, лечение и рехабилитация, които се осъществяват от лечебното заведение;

в) запознаване на пациента с неговите права и задължения;

г) информиране на пациента с цел получаване на информирано съгласие при извършване на изследвания и манипулации;

д) водене на медицинска документация;

е) изготвяне на необходимите доклади и анализи, свързани с дейността;

ж) даване на указания на пациента при необходимост от вземане на материал за медико-биологични анализи;

з) проследяване и регистрация на лабораторни и инструментални изследвания, манипулации и медицински грижи;

2. промоция на здравето, превенция и профилактика на болестите, включващи:

а) промоция на здравето и консултиране за социално-значимите заболявания;

б) извършване на профилактика в областта на хигиената, на индивидуалното и общественото здраве и храненето;

в) превенция и профилактика на сексуално предавани инфекции, ХИВ и СПИН, токсикоманиите, алкохолизма, тютюнопушенето и др.;

г) идентифициране на здравни проблеми и даване на съвети на лица с повишен медицински риск;

д) оказване на психологична помощ на пациента и семейството му;

е) превенция на злокачествени заболявания;

ж) консултиране за отглеждане на новороденото, включително за хранене, хигиена, имунизации;

з) обучение за самоизследване на млечни жлези;

и) консултиране за хигиена и предпазване от развитието на декубитуси при рискови за това пациенти;

3. медицински дейности и здравни грижи, включващи:

а) подготовка и извършване на долекарски медицински преглед в спешната и първичната медицинска помощ в случаите, когато пациентът не може да бъде прегледан от лекар - снемане на анамнеза, статус (чрез физикални методи на изследване - оглед, палпация, перкусия и аускултация), поставяне на предварителна (работна) диагноза на база симптоматиката, обективното състояние и лабораторните изследвания на болния; не се допуска самостоятелен преглед и назначение на лечение на деца до 3-годишна възраст освен при състояния, пряко застрашаващи живота на детето;

б) предписване на разрешени за употреба в страната лекарствени продукти и издаване на рецепти по реда на наредбата по чл. 221, ал. 1 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина;

в) наблюдение и регистриране на динамиката на болестния процес;

г) измерване и регистриране на пулс, кръвно налягане, дишане, температура, диуреза, електрокардиография;

д) участие в организацията на профилактиката, контрола и епидемиологичния надзор на инфекции;

е) интерпретиране на рутинни медико-диагностични изследвания - изследване на урина (pH, белтък, глюкоза, кетонни тела, уробилиноген, билирубин, кръв и ориентировъчно изследване на "седимент"); кръвна картина (хемоглобин, хематокрит, еритроцити, левкоцити и тромбоцити, СУЕ); клинично-химични изследвания (глюкоза, креатинин, урея, общ билирубин, глюкурониран (директен) билирубин, АсАТ, АлАТ, пикочна киселина, холестерол, триглицериди); изпражнения: окултни кръвоизливи;

ж) разпознаване на промени в основни жизнени функции (дишане, сърдечна дейност и др.) и инструментални изследвания (електрокардиограма и др.), налагащи оказване на спешна медицинска помощ;

4. манипулации, включващи:

а) извършване на инжекции - подкожни, мускулни и венозни;

б) осигуряване на продължителен венозен достъп;

в) извършване на венозна пункция и вземане на кръв;

г) инстилиране на лекарствени продукти през катетър (сонда), дренаж;

д) извършване на венозна инфузия;

е) извършване на очистителна и лечебна клизма;

ж) въвеждане и поддържане проходимостта на уретрален катетър при мъж и жена;

з) обработка на рана;

и) парентерално въвеждане на лекарствени продукти и инфузионни разтвори;

й) сваляне на конци и дренажи и поставяне на превръзки на рани;

к) отстраняване на шина;

л) извършване на промивка на конюнктивален сак;

м) извършване на стомашна промивка;

н) поставяне на назогастрална сонда;

о) извършване на асептични и септични превръзки;

п) извършване на предна носна тампонада;

р) извършване на електрокардиография;

с) местна аналгезия и хирургичен шев на меки тъкани;

т) инцизия на фурункул и карбункул;

5. оказване на спешни, хуманитарни и други дейности, включващи:

а) извършване на дейности за овладяване на състояния на хипо- и хипертермия;

б) оказване на спешна медицинска помощ на пострадалия в отсъствието на лекаря;

в) извършване на временна имобилизация на крайници и гръбначен стълб, поставяне на шийна яка;

г) извършване на механична хемостаза и/или локално прилагане на хемостатични лекарствени продукти;

д) осигуряване и поддържане на проходимост на горни дихателни пътища;

е) извършване на първична реанимация -

непряк сърдечен масаж, дефибрилация и изкуствена вентилация;

ж) поддържане на жизнените функции на пациента при състояния, застрашаващи живота по време на транспортиране;

з) оказване на помощ при раждане до идването на лекар или акушерка;

и) прилагане на инфузионна терапия, на антиаритмични, кардиотропни лекарствени продукти и кортикостероиди при състояния, налагащи оказване на спешна медицинска помощ;

6. провеждане на обучения и изследвания.

Чл. 18б. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) Професионалните дейности, които лекарският асистент може да извършва по лекарско назначение в спешната и първичната медицинска помощ, са:

1. провеждане на назначено от лекар лечение;

2. подготвяне и при необходимост подпомагане на пациента при извършване на медико-диагностични манипулации;

3. извършване, наблюдение и отчитане на проби за чувствителност;

4. поставяне и сваляне на катетър или перфузионна игла в повърхностна вена;

5. наблюдение на хранителния режим на кърмаче;

6. осъществяване и наблюдение на специфични превръзки;

7. подготвяне и сваляне на конци, дренове и сонди;

8. поставяне на катетър за вземане на стерилна урина, промивка, впръскване на лекарствени продукти в пикочния мехур;

9. обработване и наблюдение на рани, фистули и стоми;

10. осъществяване на грижи и наблюдение на интубиран или трахеостомиран пациент, като първата смяна на канюлата на трахеостомата се извършва от лекар.

Раздел IX "б".
Професионални дейности, които зъботехниците могат да извършват по назначение от лекар и/или лекар по дентална медицина (Нов - ДВ, бр. 61 от 2022 г.)

Чл. 18в. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) Професионалните дейности, които зъботехникът може да извършва по назначение от лекар и/или лекар по дентална медицина, са:

1. подготвителни дейности при изработване на медицински изделия;

2. изработване на индивидуални помощни средства в зъбопротезирането;

3. изработване на неподвижни протезни конструкции за възстановяване функцията на дъвкателния апарат/акт;

4. изработване на подвижни протезни конструкции за възстановяване функцията на дъвкателния апарат/акт;

5. изработване на свързващи елементи при неподвижни и подвижни протезни конструкции;

6. изработване на челюстно-ортопедични и ортодонтски апарати;

7. изработване на екто- и ендопротези;

8. изработване на неподвижни и подвижни протезни конструкции за възстановяване на функцията на дъвкателния апарат/акт при имплантологично лечение;

9. изработване на протезни конструкции, включително тези по т. 1 - 8 чрез използването на дигитални технологии;

10. възстановяване на протезни конструкции и челюстно-ортопедични и ортодонтски апарати, екто- и ендопротези.

Раздел X.
Професионални дейности, които здравните асистенти могат да извършват по назначение от лекар, медицинска сестра, акушерка, фелдшер и/или лекарски асистент (Загл. изм. - ДВ, бр. 61 от 2022 г.)

Раздел X.
Професионални дейности, които здравните асистенти могат да извършват по назначение от медицинска сестра или лекар

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 61 от 2022 г.) Професионалните дейности, които здравният асистент може да извършва по назначение от лекар, медицинска сестра, акушерка, фелдшер и/или лекарски асистент, са:

1. обслужване на пациенти чрез предоставяне на общи грижи и съдействие, включващи:

а) извършване на общ тоалет, включително тоалет на очи, уши, нос, устна кухина и гениталии;

б) подпомагане при обличане и събличане;

в) подпомагане при хранене и приемане на течности;

г) подпомагане при сън и почивка;

д) подпомагане на дишането;

е) подпомагане при уриниране и дефекация, включително при стомирани лица, поставяне на подлога, уринатор или смяна на уринаторна торба;

ж) подпомагане на движението чрез поддържане, придържане и поставяне в подходящо положение в зависимост от заболяването;

з) провеждане на дейности, подобряващи психоемоционалното състояние на пациента;

и) подпомагане приема на лекарствени продукти през устата;

к) съпровождане на пациента;

л) предоперативно отстраняване на окосмяването на мястото на оперативното поле;

м) извършване на профилактика на декубитуса и мацерацията - тоалет, обтриване, раздвижване, обработка на кожата със специални препарати;

н) обработване на тялото на починал болен;

2. осигуряване на комфорт и хигиена на средата, в която пребивава пациентът, включително смяна на личното и постелъчното бельо на пациента;

3. събиране на данни относно състоянието на пациента по предварително зададени от медицинския специалист параметри;

4. наблюдение за отклонения от нормата във функциите на системите в човешкия организъм и уведомяване на медицински специалист;

5. пренасяне на лекарствени продукти, медицински изделия и биологичен материал;

6. подпомагане дейността на медицинските специалисти;

7. извършване на действия по оказване на първа помощ;

8. провеждане на дейности по дезинфекция и хигиена;

9. стерилизация на инструменти, консумативи и материали, включително тяхното събиране, подготовка, пренасяне и съхранение.

Заключителни разпоредби

Параграф единствен. Наредбата се издава на основание чл. 7 от Закона за съсловната организация на медицинските сестри, акушерките и асоциираните медицински специалисти и е съгласувана с Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи.